

การพัฒนาขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียน ของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

The Development of An Academic Administration Framework to Promote School Engagement of Bangkok Christian College Students

Received: 5 September 2024 Revised: 20 October 2024 Accepted: 15 November 2024

ชุนวัฒน์ ปุ่บบางกระตี่, วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา
วิชัย สีสุด, โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย
สุกัญญา แซ่มซ้อย, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รักชิต สุทธิพงษ์, วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

บทคัดย่อ การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียน 2) พัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียน และ 3) พัฒนาขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียน ของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ใช้วิธีวิจัยแบบ Explanatory Design มีผู้ให้ข้อมูล คือ หัวหน้าฝ่ายบริหารของโรงเรียน จำนวน 6 คน ประกอบด้วย 1) หัวหน้าฝ่ายวิชาการมัธยมศึกษา 2) หัวหน้าฝ่ายโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนมัธยม (EIP) 3) หัวหน้าฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียน 4) หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมระเบียบวินัยมัธยมศึกษา 5) หัวหน้าฝ่ายกิจกรรมกีฬา และ 6) หัวหน้าฝ่ายนวัตกรรมการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียน ในภาพรวม ขั้นการประเมินผล มีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมาคือ ขั้นการวางแผน และขั้นการนำแผนสู่การปฏิบัติ ตามลำดับ 2) แนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียน มี 4 แนวทาง คือ 2.1) แนวทางการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันเชิงการรู้คิด 2 แนวทาง 2.2) แนวทางการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันเชิงอารมณ์ 1 แนวทาง และ 2.3) แนวทางการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันเชิงพฤติกรรม 1 แนวทาง 3) ขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน 6 กลุ่มงาน ประกอบด้วย 3.1) ฝ่ายวิชาการมัธยมศึกษา 8 งาน 3.2) ฝ่ายโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนมัธยม (EIP) 5 งาน 3.3) ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียน 4 งาน 3.4) ฝ่ายส่งเสริมระเบียบวินัย 4 งาน 3.5) ฝ่ายกิจกรรมกีฬา 7 งาน และ 3.6) ฝ่ายนวัตกรรมการศึกษา 6 งาน ตามลำดับ

คำสำคัญ: ขอบข่ายงาน, การบริหารวิชาการ, ความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียน

Abstract *This research had three objectives: 1) To study the Priority Needs Index (PNI) for academic administration aimed at enhancing students' school engagement, 2) To develop academic administration guidelines to promote students' school engagement, and 3) To develop an academic administration framework to enhance students' school engagement at Bangkok Christian College. The research employed an Explanatory Design method, with data gathered from six school head of departments consists of: 1) Head of Secondary Academic Affairs, 2) Head of the Secondary English Immersion Program (EIP), 3) Head of Student Development and Enrichment Activities, 4) Head of Secondary Discipline Promotion, 5) Head of Sports Activities, and 6) Head of Educational Innovation. The research findings were as follows: 1) The overall PNI for academic administration to enhance students' school engagement revealed that the evaluation phase had the highest PNI, followed by the planning phase and the implementation phase, respectively. 2) There are four guidelines for academic administration to enhance students' school engagement, which include 2.1) Two cognitive engagement-enhancing guidelines, 2.2) One emotional engagement-enhancing guideline, and 2.3) One behavioral engagement-enhancing guideline. 3) The administrative framework to enhance students' engagement with the school includes six groups of tasks: 3.1) Eight tasks under the Secondary Academic Division, 3.2) Five tasks under the Secondary English Immersion Program (EIP) Division, 3.3) Four tasks under the Student Development Activities Division, 3.4) Four tasks under the Discipline Promotion Division, 3.5) Seven tasks under the Sports Activities Division, and 3.6) Six tasks under the Educational Innovation Division.*

Keywords: Administrative Framework, Academic Management, School Engagement

บทนำ

จากเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง ล้วนส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาทั้งในแง่ของผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในสถานศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารวิชาการให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ เนื่องจาก ครู และบุคลากรทางการศึกษา จะเป็นผู้ที่ขับเคลื่อนคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นกิจกรรมหลักของสถานศึกษาให้บรรลุผล โดยเครื่องมือที่สำคัญที่ช่วยให้การบริหารวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือการพัฒนาให้มีขอบข่ายการปฏิบัติงานที่ชัดเจน (วาลิกา พงศ์ภัทรานนท์, นภาพรณ ยอดสิน, และพิชญภา ยืนยาว, 2566) ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถปฏิบัติงานวิชาการได้อย่างเป็นระบบ และถือเป็นประเด็นท้าทายที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาระบบการปฏิบัติงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย เป็นโรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่พิเศษ มีประวัติศาสตร์อันยาวนานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2395 เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 แต่ละปีผลิตผู้สำเร็จการศึกษามากกว่า 500 คน ได้สร้างศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียง เช่น นายพจน์ สารสิน อดีตนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2500 นายอานันท์ ปันยารชุน อดีตนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2534-2535 พลเรือตรี หม่อมหลวงอัศนี ปราโมช พลเอกพิจิตร กุลละวณิช และนายอรรถนิติ ดิษฐอำนาจ องคมนตรี บุคคลเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการสร้างคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติและโรงเรียน จึงอาจกล่าวได้ว่า ความยึดมั่นผูกพันระหว่างนักเรียนปัจจุบัน ศิษย์เก่า และโรงเรียน เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยธำรงความเป็นโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยได้มาจนถึงปัจจุบัน

จากผลการศึกษาสำรวจ (Pilot Study) พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ยืนหยัดเป็นผู้นำทางการศึกษามาได้จวบจนปัจจุบัน คือความยึดมั่นผูกพันระหว่างโรงเรียนกับนักเรียน รวมถึงสมาคมศิษย์เก่าที่คำนึงชื่อเสียงของโรงเรียนมาโดยตลอด ในขณะที่การศึกษาปัจจัยความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนยังพบว่ามักถูกกล่าวถึงในลักษณะความยึดมั่นผูกพันในงาน (Schaufeli et al., 2002) และพบการประยุกต์ใช้น้อยในการศึกษาความยึดมั่นผูกพันระหว่างนักเรียนกับโรงเรียน โดยจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า ความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน ประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่ ความยึดมั่นผูกพันเชิงการรู้คิด ความยึดมั่นผูกพันเชิงอารมณ์ และความยึดมั่นผูกพันเชิงพฤติกรรม (Fredricks, Blumenfeld, & Paris, 2004)

จากที่กล่าวมาข้างต้น เห็นได้ว่าความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งระดับของโรงเรียนและระดับของนักเรียน กล่าวคือ ในระดับโรงเรียน จะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างศิษย์เก่าและโรงเรียน เกิดเป็นสมาคมที่สนับสนุนโรงเรียน และระดับนักเรียน ช่วยลดอัตราการออกกลางคัน ลดปัญหาการเรียนรู้ และช่วยให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน (Virtanen, Kiuru, Lerkkanen, Poikkeus & Kuorelahti, 2016) ดังนั้น การส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียน จึงส่งผลดีต่อทั้งตัวนักเรียนและโรงเรียนโดยเฉพาะสำหรับโรงเรียนเอกชน การส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียน ถือเป็นเครื่องมือในการยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการ รวมทั้งการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางแก่สถานศึกษาอื่นในการสร้างองค์กรที่พร้อมขับเคลื่อนความยั่งยืนทางการศึกษาในระยะยาวต่อไป โดยการศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการ 2) พัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการ และ 3) พัฒนาขอบข่ายงานบริหารวิชาการ เพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

คำถามการวิจัย

1) ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย เป็นอย่างไร

2) แนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ควรเป็นอย่างไร

3) ขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยั่งยืนผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ควรเป็นอย่างไร

จุดประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยั่งยืนผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย
- 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยั่งยืนผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย
- 3) เพื่อพัฒนาขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยั่งยืนผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

ในบริบทของการบริหารสถานศึกษามีการนำแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารมาประยุกต์ใช้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เห็นได้จากการออกแบบโครงสร้างงานที่แบ่งงานออกเป็น 4 งาน ซึ่งหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียนก็คืองานบริหารวิชาการ โดยการบริหารวิชาการ หมายถึง งานของโรงเรียนที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และงานอื่น ๆ ที่ส่งเสริมและสนับสนุนงานสอนให้บรรลุผลสำเร็จ ทั้งนี้ จากการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารพบแนวคิด ได้แก่ กระบวนการบริหารตามแนวคิดของ Fayol (POCCC) (Fayol, 1916 อ้างถึงใน Sheldrake, 2003) กระบวนการบริหารองค์การ POLC (Griffin, 2008) รวมทั้ง แนวคิดระดับคลาสสิก กระบวนการบริหารตามแนวคิดของ Demming (PDCA) (Deming, 1982 อ้างถึงใน Imai, 1986) ทั้งนี้ เมื่อผู้วิจัยสังเคราะห์กระบวนการบริหาร และจัดกลุ่มกิจกรรมการบริหารออกเป็นกิจกรรมหลัก ๆ พบว่า ทุกแนวคิดจะมีกิจกรรมที่สำคัญร่วมกันใน 3 ขั้นตอนเช่นเดียวกัน (Fayol, 1916; Deming, 1982; Kreitner, 1989; Griffin, 2008; จรุณี แก้วเอี่ยม, 2557) คือ ขั้นการวางแผน (Planning) ขั้นการนำแผนสู่การปฏิบัติ (Implementation) และขั้นการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

1.1) ขั้นการวางแผน หมายถึง กระบวนการกำหนดเป้าหมาย ขั้นตอน และระยะเวลาดำเนินการ เพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

1.2) ขั้นการนำแผนสู่การปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการมอบหมายผู้รับผิดชอบ และจัดสรรทรัพยากรเพื่อดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

1.3) ขั้นการประเมิน หมายถึง กระบวนการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และรายงานผลการประเมินสำหรับเป็นข้อมูลในการตัดสินใจแนวทางการดำเนินงานต่อไป

ทั้งนี้ กระบวนการบริหารทั้ง 3 ขั้นตอน เป็นกรอบการบริหารที่มีความยืดหยุ่นสูง ครอบคลุมทุกบริบทของการบริหาร สามารถนำมาใช้เป็นแนวคิดสำหรับการพัฒนาขอบข่ายงานบริหารวิชาการในการวิจัยครั้งนี้

2) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความยึดมั่นผูกพัน

ความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนนั้นเริ่มมีการศึกษาและทำการวิจัยมาตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ. 1980 จนถึงปัจจุบัน มีนักวิชาการนำไปศึกษาในหลากหลายบริบท รวมทั้งมีการให้นิยามความหมายของความยึดมั่นผูกพันในบริบทที่แตกต่างกัน แรกเริ่ม ความยึดมั่นผูกพันถูกกล่าวถึงในบริบทของการศึกษาเรื่องความยึดมั่นผูกพันในงาน ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับภาวะหมดไฟในการทำงานของบุคลากร (Schaufeli et al., 2002) ในขณะที่การศึกษาความยึดมั่นผูกพันในนักเรียน เป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจและมุ่งเน้นที่การพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมถึงการสร้างกลยุทธ์ในการจัดการปัญหาพฤติกรรมเชิงลบของนักเรียน (Parsons & Taylor, 2011)

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความยึดมั่นผูกพันของนักเรียน จำนวน 5 ฉบับ (Chase, Hilliard, Geldhof, Warren & Lerner, 2014; Fredricks, Blumenfeld & Paris, 2004; National Center for School Engagement, 2006; Fredricks & McColskey, 2012; Li & Lerner, 2013) พบว่า องค์ประกอบของความยึดมั่นผูกพันมีความสอดคล้องกันอยู่ 3 ด้านคือ 1) ความยึดมั่นผูกพันเชิงการรู้คิด (Cognitive Engagement) 2) ความยึดมั่นผูกพันเชิงอารมณ์ (Emotional Engagement) และ 3) ความยึดมั่นผูกพันเชิงพฤติกรรม (Behavioral Engagement) ซึ่งล้วนเกี่ยวข้องกับบริบททางการเรียน โดยสามารถสรุปความหมายของความยึดมั่นผูกพันของนักเรียน ว่าหมายถึง การรับรู้ความรู้สึก และพฤติกรรมของนักเรียนเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องและกิจกรรมอื่น ๆ รวมไปถึงการได้รับความช่วยเหลือทางการศึกษา ตลอดจนความรู้สึกของการเป็นสมาชิกของโรงเรียน ซึ่งมีความเหมาะสมในการนำมาเป็นกรอบในการวิจัยศึกษาขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยในการวิจัยครั้งนี้ได้

3) งานบริหารโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย เป็นโรงเรียนชายล้วน ประเภทเอกชนขนาดใหญ่พิเศษ ได้รับอนุญาตจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2395 ตั้งอยู่ในแหล่งสำคัญทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร โดยโรงเรียนได้จัดพื้นที่ภายในบริเวณโรงเรียนส่วนของอาคารเรียนแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของพื้นที่หลัก และอาคาร 150 ปี BCC เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลิตผู้สำเร็จการศึกษามากกว่า 500 คน

โครงสร้างการบริหารของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย หากแบ่งตามตำแหน่งผู้บริหารจะประกอบด้วย 8 ตำแหน่ง แต่จากการวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องของตำแหน่งงานและขอบข่ายการปฏิบัติงานกับการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน พบว่า มีงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนจำนวน 6 งาน ประกอบด้วย 1) ฝ่ายวิชาการมัธยมศึกษา 2) ฝ่ายโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนมัธยม (EIP) 3) ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียน 4) ฝ่ายส่งเสริมระเบียบวินัย 5) ฝ่ายกิจกรรมกีฬา และ 6) ฝ่ายนวัตกรรมการศึกษา ตามลำดับ

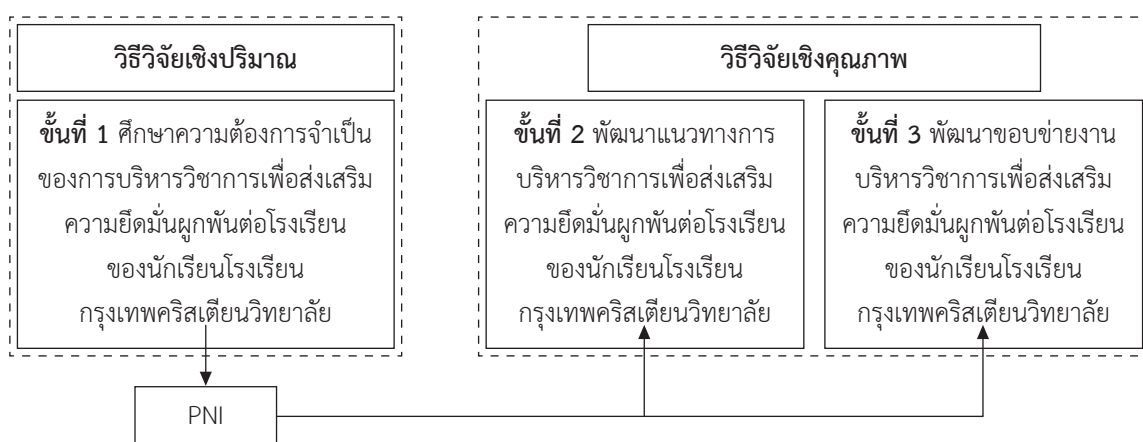
ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า ควรมีการพัฒนาขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ผ่านกระบวนการวิจัยแบบผสมผสาน (Dawadi, Shrestha, and Giri, 2021) โดยเป็นการผสมผสานกันระหว่าง

ข้อมูล 2 รูปแบบเพื่อทำความเข้าใจปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน (Poth, and Munce, 2020) โดยการศึกษาเชิงปริมาณจะช่วยให้นักวิจัยมีข้อมูลพื้นฐานสำหรับทำความเข้าใจปรากฏการณ์เบื้องต้นที่เกิดขึ้น และใช้การวิจัยเชิงคุณภาพในการค้นคว้าคำตอบเชิงลึกเพิ่มเติมเพื่อเติมเต็มคำตอบของการวิจัย (Creswell, and Creswell, 2017)

ทั้งนี้ ในปัจจุบันรูปแบบการบริหารวิชาการยังคงขาดรายละเอียดในการดำเนินงานที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นผูกพันกับโรงเรียน โดยการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นแนวทางไปสู่การออกแบบขอบข่ายการดำเนินงานของกลุ่มงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการ จำนวน 6 กลุ่มงาน โดยจะทำให้ได้ขอบข่ายการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม ตลอดจนสถาบันการศึกษาแห่งอื่น ๆ สามารถนำขอบข่ายการปฏิบัติงานที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปออกแบบกระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษาของตนเองได้ต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน รูปแบบ Explanatory Design ซึ่งเริ่มต้นด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ แล้วพิจารณาคัดเลือกประเด็นปัญหาสำหรับดำเนินงานวิจัยด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อสรุปผล โดยขั้นแรก เป็นการศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการ จากนั้นจึงนำมาคัดเลือกประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด เพื่อใช้เป็นประเด็นสำคัญในการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาถึงแนวทางการบริหารวิชาการ รวมทั้งขอบข่ายงานบริหารวิชาการ โดยการวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้บริหารที่มีความเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความเชื่อมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน ซึ่งได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง สามารถสรุปเป็นแผนภาพความเชื่อมโยงระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพได้ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 ความเชื่อมโยงระหว่างผลการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

จากภาพประกอบที่ 1 การวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน มีรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1) ผู้เข้าร่วมการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ทั้ง 3 ขั้นตอน ผู้ให้ข้อมูลเป็นหัวหน้ากลุ่มงานที่มีลักษณะงานเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกจำนวน 3 ข้อ เพื่อควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน ประกอบด้วย 1) มีตำแหน่งเป็นหัวหน้ากลุ่มงานมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี 2) ปฏิบัติงานในกลุ่มงานซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน และ 3) เป็นผู้สมัครใจเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ โดยมีผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายวิชาการมัธยมศึกษา หัวหน้าฝ่ายโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนมัธยม (EIP) หัวหน้าฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียน หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมระเบียบวินัยมัธยมศึกษา หัวหน้าฝ่ายกิจกรรมกีฬา และหัวหน้าฝ่ายนวัตกรรมการศึกษา ตามลำดับ

2) การสร้างเครื่องมือ

2.1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ รวมจำนวน 50 ข้อ มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1.1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร ความยืดหยุ่นผูกพัน และโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและนิยามปฏิบัติการ

2.1.2) สร้างแบบสอบถามโดยอิงจากนิยามปฏิบัติการ ได้ (ร่าง) แบบสอบถาม จำนวน 2 ตอน ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ และสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพัน ประกอบด้วย ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงการรู้คิด เชิงอารมณ์ และเชิงพฤติกรรม

2.1.3) นำ (ร่าง) แบบสอบถามและนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประเมินความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของจำนวนคำถาม โดยใช้วิธีการตรวจสอบ IOC (Item Objective Congruence) โดยมีค่าระหว่าง 0.67 - 1.00 จึงถือว่าคำถามทุกข้อมีความสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ โดยได้ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง

2.2) แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย และแบบสัมภาษณ์ขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) รวมจำนวน 8 ข้อ โดยเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ซึ่งมีความยืดหยุ่นในการเข้าถึงข้อมูลเชิงลึก ทำให้ได้ข้อมูลที่จะเป็นโยชน์ต่อการพัฒนาแนวทางการบริหาร และการพัฒนาขอบข่ายงานบริหารวิชาการ ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับบริบทของผู้ให้ข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.2.1) นำผลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการวิจัยขั้นตอนที่ 1 มาวิเคราะห์หาความต้องการจำเป็น เพื่อกำหนดเป็นประเด็นข้อคำถามในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2.2) สร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์ ได้ (ร่าง) แบบสัมภาษณ์จำนวน 2 ฉบับ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารวิชาการ และแบบสัมภาษณ์ขอบข่ายงานบริหารวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 4 ประเด็น คือ 1) ความยึดมั่นผูกพันเชิงการรู้คิด คือ ด้านความยึดหยุ่นในการแก้ปัญหา และด้านการเผชิญปัญหาเมื่อประสบความล้มเหลว 2) ความยึดมั่นผูกพันเชิงอารมณ์ คือ ด้านความตั้งใจและสนใจในการเรียน และ 3) ความยึดมั่นผูกพันเชิงพฤติกรรม คือ การมีสมาธิในการเรียน

2.2.3) นำ (ร่าง) แบบสัมภาษณ์ทั้ง 2 ฉบับ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พิจารณาตรวจสอบความตรง (Validity) โดยประเมินความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของจำนวนคำถาม โดยได้ทำการปรับปรุงข้อคำถามเพิ่มเติมตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยติดต่อผู้ประสานงานโครงการวิจัยเพื่อขออนุญาตจากผู้อำนวยการสถานศึกษาในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารกลุ่มงานที่เกี่ยวข้องทั้ง 6 คน โดยประสานผ่านขั้นตอนดังนี้

3.1) ผู้วิจัยนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้บริหารสถานศึกษาในการขอเก็บรวบรวมข้อมูลผู้เกี่ยวข้องในการตอบแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ในการวิจัย

3.2) ผู้วิจัยส่งหนังสือนำพร้อมรายละเอียดอธิบายเกี่ยวกับชื่องานวิจัย ที่มาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัยในครั้งนี้ พร้อมแบบสอบถาม และตัวอย่างของแบบสัมภาษณ์ในขั้นต่อไป

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นบุคลากรประจำของโรงเรียนซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วทั้งสิ้นจำนวนทั้ง 6 คน โดยก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้แจ้งผู้ให้ข้อมูลทราบถึงสิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัย ประกอบด้วย 1) เหตุผลที่ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยมีความเกี่ยวข้องกับการวิจัย 2) รายละเอียดของการวิจัย ที่มา และเป้าหมายของการวิจัยครั้งนี้ 3) ระยะเวลาในการทำวิจัย รวมทั้งระยะเวลาที่ผู้ให้ข้อมูลต้องใช้เพื่อให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ 4) วิธีการ และระยะเวลาการทำลายข้อมูลหลังเสร็จสิ้นการวิเคราะห์ ภายใน 3 เดือน 5) ลักษณะการวิเคราะห์ข้อมูลที่วิเคราะห์เป็นภาพรวม และ 6) สิทธิในการปฏิเสธเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้

3.3) เมื่อได้รับการยินยอมจากผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย จากนั้นจึงขออนุญาตเพื่อเข้าทำการเก็บข้อมูล โดยในขั้นการสัมภาษณ์มีการขออนุญาตบันทึกเทปเพื่อใช้ในการถอดความ โดยในขั้นการเก็บข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 6 คน ให้สัมภาษณ์ผ่านโทรศัพท์จำนวน 5 คน และผ่านทางแอปพลิเคชัน Zoom จำนวน 1 คน

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1) วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร (PNI_{modified}) = (I - D) / D โดย I หมายถึง ระดับความคาดหวังที่ต้องการให้เกิด และ D หมายถึง ระดับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน จากนั้นใช้การลำดับค่าความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย เพื่อกำหนดเป็นประเด็นในการศึกษาด้วย

วิธีการเชิงคุณภาพในขั้นตอนต่อไป

4.2) วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ทั้ง 2 ฉบับ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ธีมแบบนิรนัย (Deductive Thematic Analysis) โดยใช้การตั้งรหัสล่วงหน้า (Priori Code) โดยนำกรอบแนวคิดมาจัดทำเป็น Code ประกอบด้วย กรอบแนวคิดการบริหาร ได้แก่ ก) ขั้นตอนการวางแผน ข) ขั้นตอนการนำแผนสู่การปฏิบัติ และ ค) ขั้นตอนการประเมินผล และกรอบแนวคิดความยืดหยุ่นผูกพัน ได้แก่ ง) ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงการรู้จัก จ) ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงอารมณ์ และ ช) ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงพฤติกรรม โดยจับคู่ทุกความเป็นไปได้ระหว่างกรอบแนวคิดทั้ง 2 กรอบ จากนั้นจึงนำข้อมูลผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ตามรหัส เพื่อสรุปผลการศึกษา ทั้งนี้ มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ เทียบกับกรอบแนวคิดทฤษฎี และข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล ทั้งนี้ ชื่อของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 6 คน จะถูกปกปิดและแทนด้วยรหัสตัวเลข 01 - 06 ตามลำดับ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ภาพรวม และรายด้าน แสดงดังตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ภาพรวม

การบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์		PNI	
	Mean	S.D.	Mean	S.D.	PNI	Rank
1. ขั้นตอนการวางแผน	3.78	0.576	4.70	0.326	0.244	2
2. ขั้นตอนการนำแผนสู่การปฏิบัติ	3.88	0.604	4.77	0.337	0.229	3
3. ขั้นตอนการประเมินผล	3.69	0.679	4.68	0.425	0.268	1
เฉลี่ยรวม	3.78	0.583	4.71	0.360	-	-

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน พบว่า ขั้นตอนการวางแผน ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.576) มีสภาพปัจจุบันสูงที่สุด รองลงมาคือ ขั้นตอนการนำแผนสู่การปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.604) และขั้นตอนการประเมินผล ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.679) ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ขั้นตอนการนำแผนสู่การปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.337) มีสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด รองลงมาคือ ขั้นตอนการวางแผน ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.326) และขั้นตอนการประเมินผล ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.425) โดยผลการศึกษาความต้องการจำเป็นพบว่า ขั้นตอนการประเมินผล ($PNI_{\text{modified}} = 0.268$) มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด รองลงมาคือ ขั้นตอนการวางแผน ($PNI_{\text{modified}} = 0.244$) และขั้นตอนการนำแผนสู่การปฏิบัติ ($PNI_{\text{modified}} = 0.229$) ตามลำดับ

จากนั้น จึงทำการวิเคราะห์หาประเด็นสำคัญ (Issue) ในการพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน รายด้าน โดยลำดับความต้องการจำเป็นของ

องค์ประกอบย่อยความยืดหยุ่นผูกพันทั้ง 3 มิติ ประกอบด้วย ความยืดหยุ่นผูกพัน เชิงการรู้คิด 7 ด้าน เชิงอารมณ์ 4 ด้าน และเชิงพฤติกรรม 4 ด้าน มาเป็นประเด็นในการศึกษาร่วมกับแนวคิดการบริหาร ทั้ง 3 ชั้น เพื่อกำหนดประเด็นสำคัญ สามารถแสดงรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ประเด็นสำคัญในการพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย รายด้าน

ความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย	Planning		Implementation		Evaluation		Issue
	PNI	Rank	PNI	Rank	PNI	Rank	
1. ความยึดมั่นผูกพันเชิงการรู้คิด							
1.1) ความพร้อมในการเรียน	0.208	3	0.115	6	0.273	4	
1.2) ความพยายามทุ่มเทในการเรียนรู้	0.167	5	0.167	4	0.273	4	
1.3) การวางแผนในการเรียน	0.318	2	0.273	2	0.333	2	
1.4) การต้องการความก้าวหน้า	0.167	5	0.208	3	0.217	5	
1.5) การขอความช่วยเหลือ	0.115	6	0.120	5	0.174	6	
1.6) ความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา	0.182	4	0.333	1	0.350	1	*
1.7) การเผชิญปัญหาเมื่อประสบความล้มเหลว	0.368	1	0.333	1	0.286	3	*
2. ความยึดมั่นผูกพันเชิงอารมณ์							
2.1) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งกับโรงเรียน	0.115	4	0.154	3	0.208	2	
2.2) ความพยายามทุ่มเทในการทำงาน	0.208	2	0.208	2	0.167	3	
2.3) ความตั้งใจและสนใจในการเรียน	0.217	1	0.273	1	0.333	1	*
2.4) ความสุขในการเรียน	0.154	3	0.071	4	0.154	4	
3. ความยึดมั่นผูกพันเชิงพฤติกรรม							
3.1) การประพฤติตนตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียน	0.350	3	0.261	4	0.273	3	
3.2) การเคารพต่อข้อปฏิบัติในห้องเรียน	0.333	4	0.273	3	0.273	3	
3.3) การมีสมาธิในการเรียน	0.474	1	0.400	1	0.400	1	*
3.4) การมีส่วนร่วมในการอภิปรายในชั้นเรียน	0.450	2	0.381	2	0.381	2	

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ประเด็นสำคัญในการพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย รายด้าน พบว่า

ความต้องการจำเป็นของความยืดหยุ่นผูกพันเชิงการรู้คิด ด้านการวางแผน พบว่า ด้านการเผชิญปัญหาเมื่อประสบความล้มเหลว ($PNI_{modified} = 0.368$) มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด รองลงมาคือ การวางแผนในการเรียน ความพร้อมในการเรียน ความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา ความพยายามทุ่มเทในการเรียนรู้ การต้องการความก้าวหน้า และการขอความช่วยเหลือ ตามลำดับ ด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติ พบว่า ด้านความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา ($PNI_{modified} = 0.333$) และการเผชิญปัญหาเมื่อประสบความ

ล้มเหลว (PNI_{modified} = 0.333) มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด รองลงมาคือ การวางแผนในการเรียน การต้องการความก้าวหน้า ความพยายามทุ่มเทในการเรียนรู้ การชอบความท้าทาย และความพร้อมในการเรียน ตามลำดับ และด้านการประเมินผล พบว่า ด้านความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา (PNI_{modified} = 0.350) มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด รองลงมาคือ การวางแผนในการเรียน การเผชิญปัญหาเมื่อประสบความล้มเหลว ความพร้อมในการเรียน ความพยายามทุ่มเทในการเรียนรู้ การต้องการความก้าวหน้า และการชอบความท้าทาย ตามลำดับ

ความต้องการจำเป็นของความยืดหยุ่นผูกพันเชิงอารมณ์ ด้านการวางแผน พบว่า ด้านความตั้งใจและสนใจในการเรียน (PNI_{modified} = 0.217) มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด รองลงมาคือ ความพยายามทุ่มเทในการทำงาน ความสุขในการเรียน และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งกับโรงเรียน ตามลำดับ ด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติ พบว่า ความตั้งใจและสนใจในการเรียน (PNI_{modified} = 0.273) มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด รองลงมาคือ ความพยายามทุ่มเทในการทำงาน ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งกับโรงเรียน และความสุขในการเรียน ตามลำดับ และด้านการประเมินผล พบว่า ความตั้งใจและสนใจในการเรียน (PNI_{modified} = 0.333) มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด รองลงมาคือ ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งกับโรงเรียน ความพยายามทุ่มเทในการทำงาน และความสุขในการเรียน ตามลำดับ

ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงพฤติกรรม ด้านการวางแผน พบว่า การมีสมาธิในการเรียน (PNI_{modified} = 0.474) มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการอภิปรายในชั้นเรียน การประพฤติตนตามกฎหมายของโรงเรียน และการเคารพต่อข้อปฏิบัติในห้องเรียน ตามลำดับ ด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติ พบว่า การมีสมาธิในการเรียน (PNI_{modified} = 0.400) มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการอภิปรายในชั้นเรียน การเคารพต่อข้อปฏิบัติในห้องเรียน และการประพฤติตนตามกฎหมายของโรงเรียน ตามลำดับ และด้านการประเมินผล พบว่า การมีสมาธิในการเรียน (PNI_{modified} = 0.400) มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการอภิปรายในชั้นเรียน การประพฤติตนตามกฎหมายของโรงเรียน และการเคารพต่อข้อปฏิบัติในห้องเรียน ตามลำดับ

โดยเมื่อนำผลการศึกษาความต้องการจำเป็นมาพิจารณา พบว่า

1) ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงการรู้คิด ด้านความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดเป็นลำดับที่ 1 ทั้งในด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติและการประเมินผล และด้านการเผชิญปัญหาเมื่อประสบความล้มเหลว มีความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการ สูงที่สุดเป็นลำดับที่ 1 ทั้งในด้านการวางแผนและการนำแผนสู่การปฏิบัติ

2) ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงอารมณ์ ด้านความตั้งใจและสนใจในการเรียน มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดเป็นลำดับที่ 1 ทั้งในด้านการวางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล

3) ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงพฤติกรรม ด้านการมีสมาธิในการเรียน มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดเป็นลำดับที่ 1 ทั้งในด้านการวางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล

ทั้ง 4 ประเด็นข้างต้น เป็นประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด จึงถูกหยิบยกนำมาเป็นประเด็นสำคัญในการศึกษาพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

โดยสรุป แนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน ควร มีการมุ่งเน้นกระบวนการบริหารวิชาการที่ส่งเสริม 1) ความยึดมั่นผูกพันเชิงการรู้คิด โดยพัฒนาให้นักเรียน เกิดความยึดหยุ่นในการแก้ปัญหาที่มีจุดมุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถคิดค้นวิธีการแก้ปัญหาใหม่ ๆ ได้ และการเผชิญปัญหาเมื่อประสบความล้มเหลวที่มีจุดมุ่งเน้นให้นักเรียนไม่จมกับปัญหาเมื่อผลการเรียนไม่เป็น อย่างที่คาดหวัง 2) ความยึดมั่นผูกพันเชิงอารมณ์ โดยพัฒนาให้นักเรียนเกิดความตั้งใจและสนใจในการเรียน ที่มีจุดมุ่งเน้นให้นักเรียนเอาใจใส่กับการเรียนเป็นพิเศษ และ 3) ความยึดมั่นผูกพันเชิงพฤติกรรม โดยพัฒนา ให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียนที่มีจุดมุ่งเน้นให้นักเรียนไม่วอกแวกกับสิ่งที่รบกวนเวลาเรียนหนังสือ

2. ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของ นักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารกลุ่มงานที่เกี่ยวข้องกับการ ส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนจำนวน 6 คน จาก 6 กลุ่มงาน สามารถสรุปแนวทางการบริหาร วิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน ได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน

ประเด็นสำคัญ	แนวทางการบริหารวิชาการ
1. ความยึดมั่นผูกพันเชิงการรู้คิด	
1.1) การส่งเสริมให้นักเรียน มีความยึดหยุ่นในการแก้ ปัญหา ที่มีจุดมุ่งเน้นให้ นักเรียนสามารถคิดค้นวิธี การแก้ปัญหาใหม่ ๆ ได้	<u>ขั้นวางแผน</u> ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมเสนอความต้องการ กฎเกณฑ์ ร่วม อภิปรายและมีการทำประชาคมเกี่ยวกับการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในโรงเรียน
1.2) การส่งเสริมให้นักเรียน มีการเผชิญปัญหาเมื่อ ประสบความล้มเหลว ที่มี จุดมุ่งเน้นให้นักเรียนไม่จม กับปัญหาเมื่อผลการเรียน ไม่เป็นอย่างที่คาดหวัง	<u>ขั้นนำแผนสู่การปฏิบัติ</u> ครูผู้สอนส่งเสริม สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลาย ทั้ง ทางความคิด ค่านิยม วัฒนธรรม เพื่อการอยู่ร่วมกัน ผ่านกิจกรรมเดี่ยว และกิจกรรมกลุ่ม <u>ขั้นประเมินผล</u> ครูผู้สอนประเมินนักเรียนแบบ Formative Assessment ที่มุ่งเน้นการ ประเมินที่กระบวนการ ซึ่งในที่นี้คือการประเมินทักษะการแก้ปัญหานักเรียน <u>ขั้นวางแผน</u> ครูผู้สอนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนชีวิต และวางแผนการเรียน ร่วมกัน โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา <u>ขั้นนำแผนสู่การปฏิบัติ</u> ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีความ เข้มแข็งด้านความคิดและจิตใจ เพื่อเป็นเกราะป้องกันเมื่อเกิดความผิดหวังในชีวิต <u>ขั้นประเมินผล</u> ครูผู้สอนและนักเรียนร่วมกันประเมินความสำเร็จของตัวนักเรียนเอง โดย ไม่เปรียบเทียบกับผู้อื่น
2. ความยึดมั่นผูกพันเชิงอารมณ์	
2.1) การส่งเสริมให้นักเรียน มีความตั้งใจและสนใจใน การเรียน ที่มีจุดมุ่งเน้นให้ นักเรียนเอาใจใส่กับการเรียน เป็นพิเศษ	<u>ขั้นวางแผน</u> ครูผู้สอนวางแผนการเรียนร่วมกับนักเรียนโดยมุ่งให้นักเรียนรับรู้ถึงความสำคัญ ของตนเองต่อโรงเรียน ที่จะส่งผลต่อชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของโรงเรียนต่อไปในอนาคต <u>ขั้นนำแผนสู่การปฏิบัติ</u> 1) ครูผู้สอนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรัก และความ ผูกพันกับโรงเรียน ผ่านกระบวนการเรียนรู้เรื่องประวัติศาสตร์ของโรงเรียน ซึ่งส่งผลต่อ ความมุ่งมั่น ตั้งใจเรียนของนักเรียน และ 2) ผู้บริหารจัด Facilities ที่สร้างความสุข พื้นที่ จัดแสดงผลงาน ทั้งทางวิชาการ ดนตรี ศิลปะ ในเชิงพื้นที่แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ เป็น ชุมชนเพื่อให้เกิดความรู้สึกร่วมต่อพื้นที่ที่ตนอยู่คือโรงเรียน <u>ขั้นประเมินผล</u> ครูผู้สอนสร้างข้อตกลงกับนักเรียน และร่วมกันประเมินตนเองโดยครูมีส่วนร่วม

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประเด็นสำคัญ	แนวทางการบริหารวิชาการ
3. ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงพฤติกรรม	
3.1) การส่งเสริมให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียน ที่มีจุดมุ่งเน้นให้นักเรียนไม่ออกแวกกับสิ่งที่รบกวนเวลาเรียนหนังสือ	<u>ขั้นวางแผน</u> ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา และนักเรียนช่วยกันวางแผนเป้าหมายด้านการเรียน โดยกำหนดเป้าหมายความสำเร็จระยะสั้น และระยะยาว <u>ขั้นนำแผนสู่การปฏิบัติ</u> 1) ครูผู้สอนจัดให้มีกิจกรรมสร้างความผูกพันระหว่างเพื่อนในรุ่น เพื่อช่วยกันเรียน และสร้างความผูกพันระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง ในการร่วมกันยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการผ่านกิจกรรมการติวก่อนสอบ และ 2) ครูผู้สอนสร้าง mindset “การใช้เวลาคุณภาพ” เพื่อสร้างและประเมินทั้งการบริหารเวลาด้านการเรียน/กิจกรรมวินัยสากล และความตรงเวลา <u>ขั้นประเมินผล</u> ครูผู้สอนประเมินประสิทธิภาพในการใช้เวลาในแต่ละวันของนักเรียน โดยเฉพาะเมื่อนักเรียนใกล้จบการศึกษา ที่จะต้องเตรียมตัวเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

3. ผลการพัฒนาขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารกลุ่มงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันของนักเรียนจำนวน 6 คน จาก 6 กลุ่มงาน สามารถสรุปขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการพัฒนาขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

ขอบข่ายงานบริหารวิชาการ	ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงการรู้คิด		ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงอารมณ์	ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงพฤติกรรม
	ความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา	การเผชิญปัญหาเมื่อประสบความล้มเหลว	ความตั้งใจและสนใจในการเรียน	การมีสมาธิในการเรียน
กลุ่มงานบริหารมัธยมศึกษา				
1. ฝ่ายวิชาการ	1. การจัดทำโครงการวิชาการที่สอดแทรกทักษะการแก้ปัญหา อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	1. การดำเนินงานตัดสินผลการเรียนแบบ Formative Assessment	1. การออกแบบแนวทางการเรียนรู้แบบเป็นทีม/แบบกลุ่ม ข้ามระดับชั้น	1. การสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนที่สงบ และจัดสิ่งรบกวนการเรียน
มัธยมศึกษา	2. การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนหาคำตอบมากกว่า 1 คำตอบ	2. การส่งเสริมและจัดให้มีรางวัลสำหรับนักเรียนที่มีพัฒนาการผลการเรียนดีเยี่ยม	2. การเรียนแบบคู่ Buddy เพื่อส่งเสริมความสนใจในการเรียน	2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมจิตจดจ่อ และอบรมเทคนิคการตั้งสมาธิเพื่อการเรียน
2. ฝ่ายโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนมัธยม (EIP)	1. การบูรณาการหลักสูตรสะเต็มศึกษา เพื่อการส่งเสริมการแก้ปัญหาของนักเรียนร่วมกับสาระภาษาต่างประเทศ	1. การส่งเสริมให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในบริบทที่หลากหลาย รวมถึงการบรรยายความรู้สึกของตนเองเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา	1. การส่งเสริมให้นักเรียนมีกิจกรรมร่วมกับเพื่อนชาวต่างชาติผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ห้องเรียนออนไลน์	1. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการตั้งเป้าหมายทางการเรียน/ การเรียนต่อต่างประเทศของนักเรียน

ตารางที่ 4 ผล

ขอบข่ายงาน บริหารวิชาการ	ความยึดมั่นผูกพัน เชิงการรู้คิด		ความยึดมั่นผูกพัน เชิงอารมณ์	ความยึดมั่นผูกพัน เชิงพฤติกรรม
	ความยึดมั่นในการ แก้ปัญหา	การเผชิญปัญหา เมื่อประสบความล้มเหลว	ความตั้งใจและสนใจ ในการเรียน	การมีสมาธิในการเรียน
กลุ่มงานบริหาร	2. การจัดทำโครงการ พัฒนาบุคลากรชาวต่างชาติ ให้มีทักษะการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่สนับสนุนการ แก้ปัญหาให้แก่ผู้เรียน			
3. ฝ่ายกิจกรรม เสริมสร้างและ พัฒนาผู้เรียน	1. การจัดให้มี Workshop ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะ การแก้ปัญหาด้านส่วนตัว/ สังคม/การศึกษา อย่าง สร้างสรรค์	1. การจัดให้มีการให้คำ ปรึกษากลุ่ม เพื่อให้กำลังใจ นักเรียนที่มีผลการเรียน ไม่เป็นดังที่หวัง	1. การสนับสนุนประเด็น การให้คำปรึกษากลุ่ม นักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์/ สัมพันธ์ภาพกับเพื่อน ร่วมห้องต่ำ	1. การร่วมออกแบบแผน พัฒนาตนเองรายบุคคล ของผู้เรียนโดยอาจารย์ ที่ปรึกษาร่วมกับครู แนะแนว
4. ฝ่ายส่งเสริม ระเบียบวินัย	1. การจัดให้มีแผนพัฒนา ผู้เรียนรายบุคคล เพื่อ ส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวก ของนักเรียน	1. การส่งเสริมและจัดให้มี รางวัลสำหรับนักเรียนที่มี พัฒนาการด้านพฤติกรรม เชิงบวก	1. การส่งเสริมและจัดให้มี รางวัลสำหรับนักเรียนที่มี ส่วนร่วมในชั้นเรียน	1. การส่งเสริมและจัดให้มี รางวัลสำหรับนักเรียน ที่ไม่ขาดเรียน
5. ฝ่ายกิจกรรมกีฬา	1. การสนับสนุนส่งเสริมให้ นักเรียนมีทักษะการกีฬา ชนิดใหม่ทุกภาคเรียน 2. การจัดประสบการณ์ การแข่งขันข้ามสายชั้น/ ข้ามโรงเรียน	1. การจัดให้มีกิจกรรม ปลูกฝังความมีน้ำใจ นักกีฬา 2. การจัดให้มีกิจกรรม ออกฝึก/ถ่ายทอด ทักษะ ทางกีฬาให้กับนักเรียน โรงเรียนรอบข้าง	1. การจัดประสบการณ์ การร่วมงานเชียร์กีฬา จตุรมิตร 2. การส่งเสริมให้มีการ จัดตั้งกลุ่มกีฬาสัมพันธ์ รุ่นน้อง/รุ่นพี่/ศิษย์เก่า	1. การจัดกิจกรรมส่งเสริม การสร้างจิตตจจ่อ และ อบรมเทคนิคการตั้งสมาธิ เพื่อการเล่นกีฬา
6. ฝ่ายนวัตกรรม การศึกษา	1. การสนับสนุน/ส่งเสริม ให้ครูนำเทคโนโลยี/ โปรแกรมที่ส่งเสริมการแก้ ปัญหาของนักเรียนมาใช้ ในห้องเรียน เพื่อส่งเสริม การเรียนรู้	1. การบูรณาการการเรียนรู้ โรบोटิค/โค้ดดิ้ง บนฐาน การเรียนรู้แบบแก้ปัญหา	1. การส่งเสริมการเรียนรู้ที่ บูรณาการข้ามศาสตร์ สร้างนวัตกรรมบทเรียนที่ ดึงดูดความสนใจผู้เรียน 2. การส่งเสริมหลักสูตร สร้างผู้ประกอบการ ที่เปิด โอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการ ความรู้ข้ามสาระ	1. การสร้างเครือข่าย ผู้ประกอบการในการรับ ผู้เรียนไปทดลองงานช่วง ปิดภาคเรียน 2. การส่งเสริมการแสดง ผลงานนักเรียนที่มีความ โดดเด่น/เป็นแนวปฏิบัติ ที่ดี

จากตารางที่ 4 ผลการพัฒนาขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียน พบว่า งานบริหารจำนวน 6 งาน มีขอบข่ายงานใหม่ที่เพิ่มเติมจากขอบข่ายงานประจำ ดังนี้ ฝ่ายวิชาการมัธยมศึกษา จำนวน 8 งาน ฝ่ายโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนมัธยม (EIP) จำนวน 5 งาน ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียน จำนวน 4 งาน ฝ่ายส่งเสริมระเบียบวินัย จำนวน 4 งาน ฝ่ายกิจกรรมกีฬา จำนวน 7 งาน และฝ่ายนวัตกรรมการศึกษา จำนวน 6 งาน ตามลำดับ โดยพบว่า งานที่มีขอบข่ายงานใหม่เพิ่มเติมมากที่สุด คือ ฝ่ายวิชาการมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมให้นักเรียน

มีความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา 2 งาน 2) การส่งเสริมให้นักเรียนมีการเผชิญปัญหาเมื่อประสบความล้มเหลว 2 งาน 3) การส่งเสริมให้นักเรียนมีความตั้งใจและสนใจในการเรียน 2 งาน และ 4) การส่งเสริมให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียน 2 งาน ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้เป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย พบว่า ขั้นตอนการประเมินผล เป็นขั้นที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด โดยเฉพาะการประเมินสมาธิในการเรียน ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความยืดหยุ่นผูกพันทางพฤติกรรมและมีความทุ่มเทในการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Marks (2000) ที่ระบุว่าสมาธิเป็นหัวใจสำคัญของความยืดหยุ่นผูกพันที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะทางวิชาการ ครูจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมการประเมินตนเองของนักเรียนผ่านการสะท้อนความคิด เพื่อพัฒนาสมาธิและการเรียนรู้ในระยะยาว

ทั้งนี้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการจำเป็นในโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ซึ่งสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โดยผลการศึกษาที่ได้นั้นมีความเป็นไปตามบริบทของสถานศึกษา รวมทั้งตามคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียน ผู้ที่นำผลการวิจัยไปใช้ควรมีการศึกษาความต้องการจำเป็นในสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่มีบริบทที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งจะทำให้ผลการศึกษาที่มีแนวทางที่แตกต่างกันไปตามแต่บริบทด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ แนวคิดในการออกแบบการวิจัยครั้งนี้ยังคงสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการ และขอขยายการบริหารวิชาการของหน่วยงานอื่น ๆ ได้ โดยผลการศึกษาความต้องการจำเป็นจะทำให้ผู้วิจัยเข้าใจถึงประเด็นที่มีความจำเป็นเร่งด่วนในการต้องได้รับการพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการ และขอขยายการบริหารวิชาการต่อไป

2. แนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ประกอบด้วย 4 แนวทาง คือ ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงการรู้คิด 2 แนวทาง ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงอารมณ์ 1 แนวทาง และความยืดหยุ่นผูกพันเชิงพฤติกรรม 1 แนวทาง สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1) แนวทางการส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันเชิงการรู้คิด มีจำนวน 2 แนวทาง ได้แก่ การส่งเสริมความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหาให้นักเรียนสามารถคิดวิธีใหม่ ๆ และการส่งเสริมให้นักเรียนเผชิญปัญหาเมื่อผลการเรียนไม่เป็นดังหวัง โดยทั้ง 2 แนวทางมีจุดร่วมในขั้นการวางแผน ซึ่งครูต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมทางความคิดในแผนและวิธีแก้ปัญหา การสร้างการมีส่วนร่วมนี้จะทำให้นักเรียนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งกับโรงเรียน สอดคล้องกับ Finn (1989) ที่เสนอแนวคิด Participation-Identification Model โดยชี้ว่านักเรียนต้องการความเป็นส่วนหนึ่ง (Belongingness) ในบรรยากาศการเรียนรู้ ซึ่งการมีส่วนร่วม (Participation) ในที่นี้ คือการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในห้องเรียน เช่น การตอบคำถาม และการทำงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น

2.2) แนวทางการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันเชิงอารมณ์ คือ การกระตุ้นให้นักเรียนตั้งใจและสนใจในการเรียนเพื่อให้เกิดความรักการเรียนรู้และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม การสร้างสัมพันธ์ทางอารมณ์ทางการเรียนรู้ที่มีความหมายนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Parsons & Taylor (2011) ซึ่งมุ่งพัฒนาความยึดมั่นผูกพันผ่านกิจกรรมที่เสริมสร้างความเชื่อในตนเอง การให้นักเรียนทำงานอย่างอิสระ สนุกกับการเรียนร่วมกับผู้อื่น และเห็นถึงศักยภาพของตนเองในการบรรลุเป้าหมาย โดยแนวทางนี้ควรมีการสอดแทรกในการจัดการสอนในทุกรายวิชา

2.3) แนวทางการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันเชิงพฤติกรรม คือ การกระตุ้นให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียนโดยลดสิ่งรบกวนภายนอก เนื่องจากสมาธิในการเรียนจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนมีผลการเรียนที่ดี เข้าใจบทเรียนมากขึ้น และสำหรับในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายยังช่วยเพิ่มอัตราการศึกษาระดับอุดมศึกษา แนวคิดนี้สอดคล้องกับ Fredricks et al. (2012) ที่ระบุว่าความยึดมั่นผูกพันเชิงพฤติกรรมหมายถึงการมีส่วนร่วมในบทเรียน การเข้าสังคม และกิจกรรมนอกหลักสูตร ซึ่งช่วยส่งเสริมผลการเรียนเชิงบวกและลดการออกกลางคัน สนับสนุนความสำเร็จทั้งในชีวิตและการเรียนรู้ระยะยาวของนักเรียน

ทั้งนี้ เมื่อผู้บริหารและครูนำแนวทางการบริหารวิชาการสู่การปฏิบัติ จะพบกับความท้าทายของความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ซึ่งการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ คือ สัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและนักเรียน เช่น การส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันเชิงอารมณ์ให้นักเรียนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ในห้องเรียนผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญในการกำหนดบรรยากาศที่ดี สอดคล้องกับ Nayir (2015) ที่พบว่า ความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมและทัศนคติต่อโรงเรียน รวมถึง Mo & Singh (2008) ที่ชี้ให้เห็นความสำคัญของความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การบริหารวิชาการจะเป็นไปอย่างราบรื่นเมื่อครู นักเรียน และผู้ปกครองร่วมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และความกลมเกลียว ส่งเสริมให้เกิดความยึดมั่นผูกพันต่อห้องเรียนและโรงเรียนในระยะยาว

3. ขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพมหานครคริสเตียนวิทยาลัย พบว่า งานบริหารในฝ่ายวิชาการมัธยมศึกษาได้รับการปรับเปลี่ยนเป็น 8 งาน ได้แก่ การจัดโครงการวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา การใช้การประเมินแบบ Formative Assessment การเรียนแบบกลุ่ม การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสมาธิในการเรียน และการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกสมาธิในการเรียน ทั้งนี้ ขอบข่ายของฝ่ายวิชาการจะบรรลุผลได้ ต้องได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายอื่น ๆ เช่น ฝ่ายกิจกรรมกีฬา ฝ่ายนวัตกรรมการศึกษา ฝ่าย EIP ฝ่ายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และฝ่ายระเบียบวินัย เพื่อบูรณาการการเรียนรู้ในเชิงสร้างสรรค์และสัมพันธ์กันตามแนวคิดของ Parsons & Taylor (2011) ที่เสนอว่าการพัฒนาความยึดมั่นผูกพันควรมุ่งเน้นการเรียนรู้แบบกลุ่มและควรมีการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียน นอกจากนี้ Bresó, Schaufeli & Salanova (2011) ยังมุ่งเน้นการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อลดความกังวลของนักเรียน รวมทั้งควรจัดให้มี Workshop ที่เสริมทักษะการแก้ปัญหาส่วนตัว การให้คำปรึกษากลุ่ม และการออกแบบแผนการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล รวมทั้งขอบข่ายงานบริหารวิชาการที่เป็นผลการวิจัยในครั้งนี้ ในส่วนของการสนับสนุนให้มีการจัดทำโครงการวิชาการที่สอดแทรก

การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ AlAli (2024) ที่ได้ศึกษาการใช้การเรียนรู้แบบโครงงานที่เน้นการแก้ปัญหา (Project-oriented Problem-Based Learning หรือ PoPBL) สำหรับการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน ผ่านโปรแกรมการศึกษาด้านสะเต็ม (STEM) โดยผลการศึกษาพบว่าการใช้การเรียนรู้แบบโครงงานที่เน้นการแก้ปัญหา (PoPBL) สามารถช่วยพัฒนาทักษะสำคัญของนักเรียน เช่น การรู้เท่าทันดิจิทัล การคิดสร้างสรรค์ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการเรียนรู้แบบนี้ช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการแก้ปัญหาจริง และเพิ่มความสามารถในการทำงานร่วมกันและคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งจะเป็พื้นฐานไปสู่การส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันกับโรงเรียนของนักเรียนได้ในระยะยาวต่อไป

ทั้งนี้ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า แนวทางและขอบข่ายการบริหารวิชาการใหม่สอดคล้องกับปัจจัยส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนใน 3 มิติ ได้แก่ การส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา การเผชิญความล้มเหลวโดยไม่ยอมแพ้ และการมีสมาธิและความตั้งใจในการเรียน โดยจากผลการสัมภาษณ์พบว่าผู้บริหารทั้ง 6 กลุ่ม มีแนวทางทั้ง 3 ขั้นตอนที่สอดคล้องกันคือ การวางแผนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติโดยเน้นการมีส่วนร่วมและบรรยากาศเรียนรู้ที่ดี และการประเมินแบบ Formative Assessment ที่ให้นักเรียนมุ่งพัฒนาตนเองและรู้จักการตั้งเป้าหมายรายบุคคล กระบวนการเหล่านี้จะช่วยให้เด็กมีความผูกพันและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น โดยจะเป็นแนวทางที่ผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เพื่อส่งเสริมความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1) ครูผู้สอนประจำวิชาควรส่งเสริมทักษะการประเมินตนเองให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการประเมินสมาธิในการเรียนของตน โดยอาศัยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอภิปรายในชั้นเรียน วางกรอบกติกาการประพฤติตนตามกฎของห้องเรียนและโรงเรียน ทั้งนี้ ผลการวิจัยนี้ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษา และการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันในบริบทอื่น ๆ เช่น การศึกษาตามอัธยาศัย ที่ในปัจจุบันมีการเปิดสอนหลักสูตรระยะสั้นจากสถาบันที่หลากหลาย เช่น การเรียนทำอาหาร การเรียนจัดดอกไม้ และอื่น ๆ ซึ่งผู้จัดการศึกษาในทุกรูปแบบสามารถใช้แนวคิดของความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนไปประยุกต์ใช้ในบริบทต่าง ๆ กัน เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและยกระดับความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนได้

1.2) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และครูประจำชั้น ควรร่วมกันใช้แนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ทั้ง 4 แนวทาง โดยใช้แนวทางการนำแผนสู่การปฏิบัติแบบล่างขึ้นบน (Bottom-up) ที่เน้นการพัฒนาที่ห้องเรียนเป็นหลัก แล้วจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้เกิดความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนเป็นส่วนเสริมเพิ่มเติม ซึ่งการสร้างให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันนี้ สามารถใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานในการดำเนินงานได้ในหลายบริบท เช่น บริบทของการทำงาน และบริบทของการศึกษาตามอัธยาศัย

ซึ่งเมื่อผู้เรียน หรือบุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ย่อมเกิดเป็นความรู้สึกของความสบายใจ รวมทั้งเป็นบรรยากาศที่ก่อให้เกิดการส่งเสริมกิจกรรมนั้น ๆ อันจะเป็นพื้นฐานของการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันได้ต่อไป

1.3) ผู้บริหารกลุ่มงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน ควรร่วมกันบูรณาการการบริหารและยกระดับนวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่ใช้ชื่อว่า “BCC NEXT” ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบใหม่ที่โรงเรียนได้จัดรูปแบบเป็นแผนการเรียนเป็นจำนวน 15 แผนการเรียน (Tracks) โดยในแต่ละแผนจะยังคงมีวิชาพื้นฐานให้เรียนครบตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด แต่จะมีการปรับรายวิชาเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับแผนการเรียน และลดทอนรายวิชาที่ไม่จำเป็นลง โดยผู้บริหารควรบูรณาการกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนเข้าไปในหลักสูตรแต่ละแผน ตามขอบข่ายงานใหม่ ประกอบด้วย ฝ่ายวิชาการมัธยมศึกษา จำนวน 8 งาน ฝ่ายกิจกรรมกีฬา จำนวน 7 งาน ฝ่ายนวัตกรรมการศึกษา จำนวน 6 งาน ฝ่ายโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนมัธยม (EIP) จำนวน 5 งาน ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียน จำนวน 4 งาน และฝ่ายส่งเสริมระเบียบวินัย จำนวน 4 งาน ตามลำดับ เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนและเกิดความยึดมั่นผูกพันต่อกิจกรรมการเรียนรู้

2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ควรมีการวิจัยศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการประเมินตนเองเพื่อส่งเสริมการมีสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนรายบุคคล โดยอาศัยกระบวนการการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันเชิงพฤติกรรมของนักเรียนรายบุคคลต่อไป

2.2) ควรมีการศึกษาวิจัยผลระยะยาวของแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย เนื่องจากการพัฒนาความยึดมั่นผูกพันเป็นกระบวนการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง และจะเห็นผลเมื่อมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องยาวนานจากทุกภาคส่วน

2.3) ควรมีการวิจัยศึกษาแนวทางการบูรณาการนวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน “BCC NEXT” กับขอบข่ายงานการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน เนื่องจากการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมปลายมีหลากหลายรูปแบบ การบูรณาการแนวทางการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนอาจมีได้หลากหลายแนวทาง ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการวิจัยในการแสวงหาคำตอบต่อไป

เอกสารอ้างอิง

จรุณี แก้วเอียน. (2557). *เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา: กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ*. ชานเมืองการพิมพ์.

วาสิกา พงศ์ภัทรานนท์, นภาพรณีย ยอดสิน, และพิชญภา ยืนยาว. (2566). แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศและอนาคตภาพของนวัตกรรมการบริหารงานวิชาการสำหรับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(12), 43-57.

- AlAli, R. (2024). Enhancing 21st Century Skills through Integrated STEM Education using Project-Oriented Problem-Based Learning. *Geo Journal of Tourism and Geosites*, 53(2), 421-430.
- Bresó, E., Schaufeli, W. B., & Salanova, M. (2011). Can a self-efficacy-based intervention decrease burnout, increase engagement, and enhance performance? A quasi-experimental study. *The International Journal of Higher Education Research*, 61(4), 339-355.
- Chase, P. A., Hilliard, L. J., Geldhof, G. J., Warren, D. J., & Lerner, R. M. (2014). Academic achievement in the high school years: The changing role of school engagement. *Journal of Youth and Adolescence*, 43, 884-896.
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2017). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage publications.
- Dawadi, S., Shrestha, S., & Giri, R. A. (2021). Mixed-methods research: A discussion on its types, challenges, and criticisms. *Journal of Practical Studies in Education*, 2(2), 25-36.
- Deming, J. W., & Colwell, R. R. (1982). Barophilic bacteria associated with digestive tracts of abyssal holothurians. *Applied and Environmental Microbiology*, 44(5), 1222-1230.
- Fayol, H. (1916). General principles of management. *Classics of Organization Theory*, 2(15), 57-69.
- Finn, J. D. (1989). Withdrawing from school. *Review of Educational Research*, 59(2), 117-142.
- Fredricks, J. A., Blumenfeld, P. C., & Paris, A. H. (2004). School engagement: Potential of the concept, state of the evidence. *Review of Educational Research*, 74(1), 59-109.
- Fredricks, J. A., & McColskey, W. (2012). The measurement of student engagement: A comparative analysis of various methods and student self-report instruments. In S. L. Christenson, A. L. Reschly, & C. Wylie (Eds.), *Handbook of research on student engagement* (pp. 763-782). Springer US.
- Griffin, A. (2008). *New strategies for reputation management: Gaining control of issues, crises & corporate social responsibility*. Kogan Page Publishers.
- Imai, M. (1986). *Kaizen - The Key to Japan's Competitive Success*. McGraw-Hill, INC.
- Kreitner, R., Kinicki, A., & Buelens, M. (1989). *Organizational behavior* (2nd ed.). Homewood, IL: Irwin.

- Li, Y., & Lerner, R. M. (2013). Interrelations of behavioral, emotional, and cognitive school engagement in high school students. *Journal of Youth and Adolescence*, 42, 20-32.
- Marks, H. M. (2000). Student engagement in instructional activity: Patterns in the elementary, middle, and high school years. *American Educational Research Journal*, 37(1), 153-184.
- Mo, Y., & Singh, K. (2008). Parents' relationships and involvement: Effects on students' school engagement and performance. *RMLE online*, 31(10), 1-11.
- National Center for School Engagement (NCSE). (2006). *Quantifying school engagement: Research report* (pp. 1-16). Denver, CO: NCSE.
- Nayir, K. F. (2015). The relationship between students' engagement level and their attitudes toward school. *The Anthropologist*, 20(1-2), 50-61.
- Parsons, J., & Taylor, L. (2011). Improving student engagement. *Current Issues in Education*, 14(1). Retrieved from <https://cie.asu.edu/ojs/index.php/cieatasu/article/view/745>
- Poth, C., & Munce, S. E. (2020). Commentary--Preparing today's researchers for a yet unknown tomorrow: Promising practices for a synergistic and sustainable mentoring approach to mixed methods research learning. *International Journal of Multiple Research Approaches*, 12(1).
- Schaufeli, W. B., Salanova, M., González-Romá, V., & Bakker, A. B. (2002). The measurement of engagement and burnout: A two sample confirmatory factor analytic approach. *Journal of Happiness studies*, 3, 71-92.
- Sheldrake, J. (2003). *Management theory*. Cengage Learning EMEA.
- Virtanen, T. E., Kiuru, N., Lerkkanen, M. K., Poikkeus, A. M., & Kuorelahti, M. (2016). Assessment of student engagement among junior high school students and associations with self-esteem, burnout, and academic achievement. *Journal for Educational Research Online*, 8(2), 136-157.